

Latvijas Republikas Valsts prezidenta kanceleja Prezidenta preses dienests

Pils laukums 3, Rīga-50, LV-1900, tālr. 7092122, fakss 7320404,
prese@president.lv, www.president.lv

Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas uzruna Aptiekāru dienā Latviešu biedrības namā 2000.gada 2.jūnijā

Augsti godātie aptiekāri un aptiekāres!

Es ļoti priecājos būt jūsu vidū šajā saietā un novēlēt jums vislabākās sekmes jūsu darbā. Aptiekārs ieņem ļoti svarīgu lomu kā viens no posmiem veselības kopšanas ķēdē, kas ietver veselu virkni dažādu profesijas un speciālistu, bet aptiekāriem ir tā privilēģija un arī pienākumu nasta būt visciešākajā kontaktā ar sabiedrību.

Aptiekārs veido saiti starp ārstu kā diagnostikas uzstādītāju un terapijas parakstītāju un pacientu, kas iegādājas zāles. Aptiekārs savā ziņā ir arī saite starp farmakoloģiju kā abstraktu zinātņu, pētniecības lauku un pielietoto farmāciju, ar zāļu ražotāju starpniecību dažādiem produktiem nonākot patērētāju rokās. Aptiekārs šajā ziņā spēlē dubultu lomu - viņam ir jābūt uzņēmējam, jāspēj pārdzīvot brīvā tirgus un vispārējās konkurences apstākļos, kuros ļoti daudzi produkti, kas senāk tika ekskluzīvi pārdoti aptiekās, arvien vairāk tiks piedāvāti arī citās tirgošanās vietās. Būs konkurenti aptiekas specifikai, un tas ir nopietns jautājums par kuru arī aptiekāriem ir jālemj.

Bet man šķiet, ka šajā saietā lielākais akcents tiks likts uz farmaceitu kā profesionāli, cilvēku ar profesionālu izglītību, kas nes sabiedrības priekšā arī atbildību un kur jūsu profesijas prestižs sabiedrības acīs tiks uzturēts vienīgi un tikai caur jūsu pierādītām spējām pelnīt šo sabiedrības jums dāvāto uzticību.

Latvija var būt lepna ar ļoti senām tradīcijām farmācijas laukā. Ja pirmā, Lielā aptieka, Rīgā dibināta jau 14.gadsimtā, tad tas ir motīvs, ko ļoti interesantā veidā, it sevišķi Rīgas aptiekāri, varētu pasniegt saviem garāmgājējiem un viesiem no ārzemēm, iekļaujot savas modernās aptiekas dekorā kādu elementu, kas atgādinātu par Latvijas farmācijas ļoti senām un skaistām tradīcijām. Atceros no savas bērnības, cik ļoti man patika iet mātei līdz uz aptieku, kur bija seni koka plauktiņi, ar porcelāna traukiem, uz kuriem veciem gotu burtiem bija rakstīti produktu nosaukumi. Tie visi ir ļoti skaisti dekoratīvi elementi, tāpat tie lillā papīriņi, interesanti sakruzuļoti, ar kurām rotājās seno laiku zāļu pudeles. Tie ir dekoratīvi elementi, kas paliek prātā, un kuri vēl arvien ir kolekcionāru un antikvariātu interešu lokā.

Latvijai ir arī lepnums par savām tradīcijām organiskajā sintēzē. Jau pagājušajā gadsimtā organiskai sintēzei un zāļu izgudrošanai ir cienījamas un senas saknes. Arī jūs esat šo tradīciju mantinieki un tālāk nesēji, arī jūs par tām varat būt lepmi. Farmaceitam arvien vairāk modernā pasaulē ir jāuzņemas tāda kā vārtsarga loma sabiedrības veselības aizsargāšanā. Nav runa tikai par zāļu kompensēšanu un kādas receptes aizpildīšanu vai atbildēšanu uz pircēja vēlmi pēc produktiem, kas ir iegūstami bez ārsta paraksta. Farmaceitam ir vienmēr jābūt nomodā par to, kāda var būt savstarpējā iedarbība dažādo produktu starpā, kas var atgadīties, piemēram, pacientam iegūstot receptes dažādām kaitēm no dažādiem speciālistiem. Ārkārtīgi svarīgu lomu var spēlēt farmaceits ar savām zināšanām, ar savu cilvēcisko uzmanību, cenšoties izsekot visai terapijai, ko kāds patients saņem. Šeit ir svarīga loma tieši sava rajona, savas vides, sava pagasta vai sava kvartāla aptiekai, aptiekāram nodibinot ciešus un turpinātus kontaktus ar tiem ļaudīm, kas nāk pēc viņa pakalpojumiem. Te jau no seniem laikiem aptieka savā ziņā kalpoja kā veselības aprūpes centrs varbūt visam pagastam, un pie aptiekāra bieži vērsās gan pirmās palīdzības,

gan dažādu padomu meklējumos.

Man šķiet, ka mūsu aptiekāri, it sevišķi lauku rajonos, varētu kalpot kā nopietni tautas izglītošanas centri, kur tiktu doti padomi arī tādos jautājumos, kas skar tautas dziedniecību un pašiniciatīvas un pašārstēšanās iecienītos paņēmienus. Tā ir īpaša problēma tādos apstākļos, kad daudzi ļaudis pašlaik dzīvo zem nabadzības līmeņa un nevar vienkārši atļauties dārgos, kvalitatīvos produktus, bieži meklējot mājas ārstēšanās līdzekļus. Farmaceits, aptiekārs var būt ļoti nozīmīgs padomdevējs un palīgs, lai atturētu ļaudis no kaitīgas pašārstēšanās, no procedūrām, kas varētu viņiem izdarīt vairāk ļauna, nekā laba.

Interesanti, ka Francijā vasaras mēnešos un uz rudens pusi daudzas farmācijas piedāvā savu ekspertīzi un padomus, lai palīdzētu ļaudīm atšķirt indīgās sēnes no ēdamajām. Latvieši, es zinu, ir ārkārtīgi lieli sēņu pazinēji un zinātāji, bet tomēr arī šeit, diemžēl, gadās negadījumi un pārsteidzīga rīcība. Tas ir viens no tādiem pakalpojumiem, kur aptiekārs var palīdzēt. Tāpat senās tradīcijas zāļu lasīšanā - var notikt negadījumi, var notikt pārskatīšanās. Arī šeit tautas audzināšanā un vispārējā izglītībā aptiekāram ir nopietna loma. Rietumu pasaulē arvien aktuālāks kļūst jautājums par zāļu pārdozēšanas gadījumiem un arī tas, ka bieži modernā medicīnā ārsti savas aizņemtības dēļ biežāk paraksta zāles, nekā izseko un cenšas pacientam ieteikt cita veida terapiju. Arī šeit aptiekāram ir ļoti svarīga loma, un tādu viņš arvien vairāk spēlē pārtikušās Rietumu zemēs - ar vērīgu un profesionālu aci raugoties uz to zāļu klāstu, kas tiek piedāvāts un pieprasīts.

Latvijā viena no problēmām ir bijusi nesakārtotā likumdošana, un tamdēļ varam priecāties, ka drīz vien uz mana galda būs jaunais likums, ko ar prieku es parakstīšu pēc jūsu apvienības priekšsēdētāja ieteikuma. Es ceru, ka mūsu likumdošanas pilnveidošana turpināsies, jo nevaram jau mūžīgi palikt ar normatīviem aktiem, kas tikai pārņem senos PSRS nolikumus, kurus īstenot praksē vispār nav iespējams, jeb kur nozīmīgi dokumenti pat nav bijuši vēl tulkoti valsts valodā. Ir dažāda veida nepilnības, kuras gadiem ejot ir pēdējais laiks sakārtot. Un te jums kā profesionāļiem ir jāatceras, ka tā ir jūsu atbildība un pienākums. Ne jau likumdevēji jums skries pakaļ ar saviem ideāliem risinājumiem. Jums ir jābūt tiem, kas lobē likumdevējus, jums ir jābūt modriem un uzmanīgiem pret to, kas patlaban vēl ir nepilnīgs. Jūs esat tie, kam jānāk ar konstruktīviem priekšlikumiem, ar profesionāli augsta līmeņa risinājumiem.

Varu jums apliecināt, ka es kā prezidente vienmēr esmu jūsu rīcībā. Es atgādinu, ka arī prezidentam Latvijā ir likumdošanas iniciatīva un tiesības, un, ja jums šķiet, ka zināmi jautājumi ir pārāk ilgi iestrēguši, ja zināmās detaļās risinājumi par daudz ilgi kavējas, laipni lūdzu, nāciet ar konkrētiem priekšlikumiem, ar profesionāli izstrādātiem ieteikumiem, un es varu jums apsolīt, ka es tiem pievērsīšu vislielāko uzmanību.

Es priecājos jūs redzēt šajā saietā tik lielā skaitā. Tas liecina par jūsu profesionālās atbildības izjūtām. Tas liecina par jūsu interesi par jūsu profesijas tālāko attīstību. Es sveicu jūs visus šajās Aptiekāru dienās un novēlu jums visiem individuāli un kolektīvi vislabākās sekmes!